

Het toeristisch treintje ("t Tringsje") in zomers Oostende: een overzicht

door Emile SMISSAERT

Er al op gelet, dat afgelopen seizoen (2007) een splinternieuw stel reed? Het werd tijd, pff, het "ding" was oud geworden en uit de tijd, een rammelkast in wisselende kleuren, - en dermate vervallen en versleten, dat men waarempel ging vrezen dat bij het aanzetten enkele moeren en bouten schokkend eruit zouden getrokken worden. O wee op hobbelige kasseistenen ... Een povere presentatie voor eenieder die het goed meent met de opfrissing of vernieuwing van ons toeristisch patrimonium. In recente toeristische publiciteitsfolders komen allang geen foto's meer voor van dit aftands vehikel, - en maar best ook, vind ik.

Vooreerst een *tour d'horizon* van dergelijke attracties voor vooral dagjesmensen. Een echte trein, vroeger vooral (laaiend vuur, sissende stoom!) en nu nog (stoere, electrisch of door diesel aangedreven krachtpatsers, met sierlijke wagons op sleep) spreken tot de verbeelding. Dermate dat voor de jongsten een houten namaak-trein met een paar wagons beklommen en afgesprongen wordt op de speelplaats, op school of in een tuin, om te ravotten. Dat mensen (meestal mannen) gefascineerd zijn en blijven door vernuftige miniatuurtreintjes (denk aan Märklin uit Duitsland), - en pak hun speeltje niet af, hoor! Ggrrr. En dat er te lande vzw's bestaan die toeristische rondritten organiseren met oude, inmiddels gerenoveerde treinen-op-ware-grootte (stoom- of diesellocomotieven). Er bestaat zo'n vereniging te Baasrode-aan-de-Schelde en één in Wallonië, nl. de oude lijn 128 tussen Ciney (provincie Namen) en Purnade (Yvoir), kriskras,, tunnel in, tunnel uit, doorheen de vallei van het Bocq-riviertje(vanwaarl vroeger ons leidingwater vandaan kwam) (1).

Zo'n aantrekkelijkheid bestaat niet aan onze Belgische/Vlaamse kust, überhaupt niet. Wel publiekslokkers te lande en ter zee. Ik kom nu op algemeen bekend terrein, ik besef het, maar wie kent ze allen op een rijtje, zomaar uit het hoofd? Weinigen, hè. Om met iets te beginnen: eertijds ging men aan de kust met zgn. *amfibieboten* op zee, d.z. vaartuigen uit de Tweede Wereldoorlog; in de beginjaren waren er wel een tiental, te Oostende weleer en elders, en nu nog, o.m. te Oostduinkerke (2). Ik ben eenmaal mee geweest en vond het *amazing, terrific*. Eigentijdse bootexcursies biedt de firma's van rederij *Seastar (Nieuwpoort-Oostende-Nieuwpoort)*; *nieuw is de Oostende-zeetrip* gedurende een uur (3). Alsook de rederij *Franlis* die al meer dan 40 à 45 jaar de Oostendse rede aandoet met de blijkbaar onverslijtbare, ranke *Franlis 3-boot* (4). De nieuwe Oostendse Tweemastsloep *De Nele* biedt een dagje op zee en ze is er feitelijk niet meer weg te denken (5). Voor wie niet beschikt over zeebenen is de overzetboot binnenin de haven van Oostende een oplossing om toch maar even gevaren te hebben. De *Blue Link* is een mooi gerestaureerde reddingssloep van een passagiersschip; voetgangers en fietsers zijn welkom aan boord. En op de begane grond? Daar zorgen tijdens het seizoen zowel *paardenkoetsen* als het *toeristisch treintje* voor de verstrooiing van voornamelijk vakantiegangers in het centrum van de stad. Zeven (in 2004) koetsiers, gestationeerd aan het begin van de Albert I-promenade richting Zeeliedenmonument, bieden ginds stadsritjes aan. Er is de *grote* en de *kleine* toer, al dan niet met het Maria Hendrikapark erbij, met wat uitleg onderweg voor allerlei nationaliteiten, met of zonder (klein)kinderen. Het valt voor, dat Oostendenaars, veelal in gezelschap, met graagte plaatsnemen in zo'n rijtuig. Het is en blijft iets apart, niet? (7). Veel minder duur komt een ritje met het *toeristisch treintje* in en doorheen het hartje van Oostende. Gedurende ruim een half uur. In 2004 voor de prijs van 2 euro's vor volwassenen en half zoveel voor kinderen. Al rijdt ze op aanvraag tijdens het jaar uit, wanneer scholen, verenigingen, vierende personen e.d.m. mits overeen te komen prijs beroep op haar doen; een passend traject is te bespreken met de heer Marnik De Blauwe, Sluizenstraat 19, 8450 Bredene(-Sas). Tel.: 059/32 35 69. Maar, stellen sommigen zich de vraag, van wanneer feitelijk dateert dit voertuig dat ons hier bezig houdt?

OOSTENDE

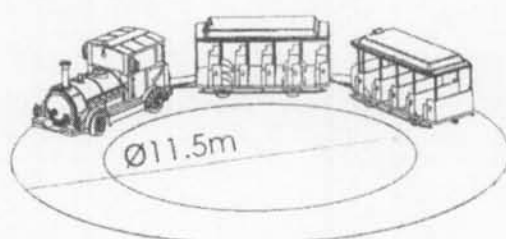
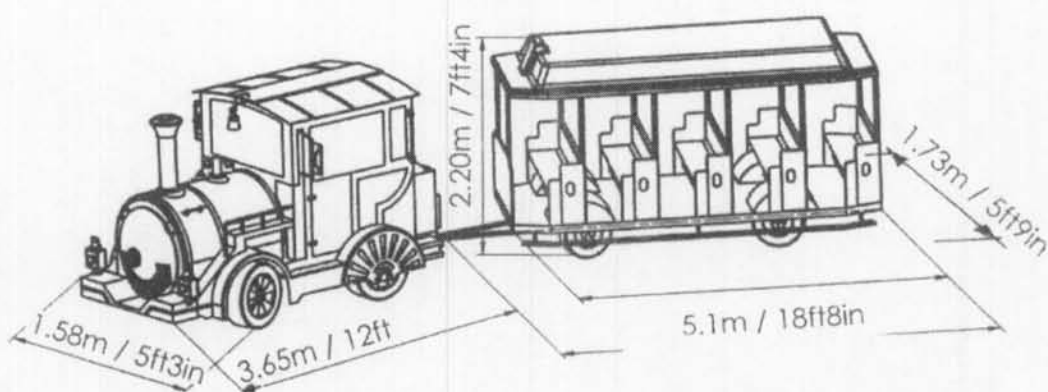
"EL MIRADOR"

- Moderne studio's met aparte slaaphoek
- Studios modernes avec petite chambre séparée
- 1-4 pers.

OOSTENDE: VAKANTIE
OOSTENDE

T 40

	Locomotive Locomotive Lokomotive	Carriages Waggons Anhänger
Type	T 40	open / ouvert / offen
Drive / Motorisation / Antrieb	Gasoline / Essence / Benzin LPG / gaz / Gas // Electro	
Power / Puissance / Leistung	38 hp / cv / PS 29 kW	
Max. gradient / Pente max. / Max. Steigung	5% with two coaches / avec deux waggons / mit zwei Hängern	
Capacity / Capacité / Kapazität	2 pers.	open / ouvert / offen 16 pers.
Weight / Poids / Gewicht // total	1340 kg	2800 kg
Length / Longueur / Länge	3.65 m	5.50 m
Width / Largeur / Breite	1.58 m	1.96 m
Height / Hauteur / Höhe	2.25 m	2.38 m
Turning radius Rayon de braquage Wendekreis	11.50 m	11.50 m

Deze originele attractie ... In de loop van het presezooen werd een voorstel ingediend “om ook te Oostende een miniatuurtreintje (sic) te laten rijden. Zulke vervoermiddelen hadden in verschillende badsteden een reuzesucces. Met een rondrit doorheen stad langs de Zeedijk, Leopold II-laan, Koningsstraat, de Koninginnelaan, 't Bosje en de de Smet de Naeyerlaan, langsheen de Visserskaai naar het vertrekpunt, oorspronkelijk aan de Vlaanderenramp, later ter hoogte van het Zeeliedenmonument zelf. De firma “die dit treintje zou laten rijden” vroeg een contract voor negen jaar aan; de Stad “zou echter geneigd zijn om eerst een proef te doen”, vanaf 1 augustus tot het einde van het seizoen 1954. Knokke nam als eerste, in 1953, zo'n mini-pleziertrein in gebruik (8). Rondritten bij ons besloegen toen al in tijd ruim een half uur; aan de voet van de standplaats stond een pancarte met een namaakuurwerk. In de praktijk, zodra er genoeg reizigers geboekt hadden, vertrok de mini-trein. De echte, pas geëlectriceerde trein Brussel-Oostende reed het traject in 75 minuten, iets waarop men toen heel fier was. Weet je wel: “*Oostende, de draaischijf van Europa!* ...” (9). Midden augustus verstreek .... En nog geen treintje te bespeuren: “wat ons de indruk doet krijgen, dat de geboorte van elke attractie te Oostende gepaard moet gaan met een zeer lastig kraambed” (10). Zaterdag 21 augustus: hocus pocus pas, daar is't alras, het toert nu door de straten van onze stad. Hoera! De veelal hyperkritische, venijnige en soms droeve, bijwijlen chagrijnige krant – in die tijd een geducht wapen – van Pros Vandenberghe mopperde, dat “men van de eerste rit geen plechtigheidje (sic) heeft gemaakt. In andere plaatsen was dit het geval (...) We kunnen dus niet zeggen of het comfortabel is, ofwel of dat uw nieren in uw keel worden geschud ... Het ziet er in ieder geval maar een mager beestje uit” (11). Wie er zich in hun wiek geschoten voelden, het was te verwachten, waren de koetsiers die, insgelijks en allang, als het ware in dezelfde vijver visten: occasionele klanten oppikken om mee rond te toeren. Maar de klandizie was toch anders en de prijzen waren niet te vergelijken, vindt de gezond denkende buitenstaander. De “mannen van de typische Oostendse ‘calègen’ (sic)” zullen “een vergadering houden en waarschijnlijk zal daar een protest bij het Stadsbestuur op volgen. Na de strijd “weg tram, kom autobus” in stad krijgen we nu de ‘calègen’ (sic) tegen het treintje!”, gniffelde de reporter (12). Bevreemdend is volgende mededeling van de in die jaren alom gekende Oostendse firma, verdeler van “Ford”-auto's. “Garage F. Stoops, Torhoutsesteenweg 54” benadrukte dat “het noch eigenaar, noch deelgenoot is van dat miniatuurtreintje dat laatst in Oostende rondreed”. Het “Pros-blad” beaamde: “wij zijn inderdaad overtuigd dat de heren Stoops, indien de Stad volgend jaar wat vlugger [zou] zijn, iets zouden op touw zetten, waardig voor Oostende” (13). Wat dan te denken, na overwegen van pro en contra, van volgende mogelijkheid? Kwam er na 1954 misschien een ander, een nieuw en beter passend treinstel in gebruik? Maar iets meer dan vijftig jaren zijn verlopen en voorbij. Het is en blijft een suppositie van mijnnentwege, meer niet. “*Het treintje, door de zonen van de firma Stoops uitgebaat (onderlijnd door ons) is sedert enkele dagen [van juli 1955] in stad aan het rondrijden (...) Een ten honderd op de plaatsen werd geheven [cursief van ons; waar wordt op gezinspeeld?]. Dit jaar heeft het Stadsbestuur (,) zonder veel nadenken (,) de wegwijzer gewijzigd en mag het treintje nog slechts rijden vanaf de ‘Vlaggestok’ (nu Monument der Zeelieden) langs de Visserskaai en 't Bosje*” (einde citaat). Voornoemd weekblad is integendeel van opinie, dat “het doel van zo'n treintje heel zeker moet zijn [om] de schoonheden van de stad te tonen(.) Zoals de (Paarden)koers, het Badepaleis, het Koninklijk Paleis, de Visserskaai en 't Bosje”. Voorts dat de Stad oppert, dat het treintje dan “het verkeer zou belemmeren indien het door de plaatsen van de verkeerslichten zou moeten rijden”. Neen, beweert de krant, “wie dit treintje gezien heeft, zal dit argument belachelijk vinden”. En insisteert: “de toeristen zouden er echter veel meer gebruik van maken, indien de aangeduide weg interessanter ware. Het zou ook veel meer aan de Stadskas opleveren. Aan wie eens te meer de schuld?”. Pros, gij eeuwige criticaster ...

Op een postkaart-in-kleuren, uit het midden van de vijftiger jaren stammend, krijgen wij nader zicht op dit fameuze treinstel. Voorop een kortgestuikte, rudimentair nagemaakte kleine locomotief-met-schouw, een ronde kleine ketel en een plat dak. Twee langs beide kanten open wagons-met-treden – met houten zitplaatsen en telkens een groene zeilen dakbedekking – vervoeren de passagiers. Alles

in het rood geverfd, de daken in het groen. Tamelijk fijne, ijzeren kettingen verhinderden ongewenst uitstappen of roekeloos te ver naar buiten leunen. Dat was in het begin zo. Later, wanneer weet ik niet, werd het treintje deerlijk verminkt, ja bovenaan afgebroken (veronderstel ik). De locomotief werd afgedankt en vervangen door een tractor van oorsprong; de aanblik werd bedroevend en oogde stumperig ... De wagons onkennelijk getransformeerd: de linkerzijde met doorlopende planken toegemaakt, de daken insgelijks. Alles in het wit geschilderd, georneerd met het stadslogo, met harde banken en een chassis dat deerlijk van de jaren wist (vooral op kasseien onaangenaam voelbaar). Wanneer de tractor trok, leken de wagons uiteengetrokken te worden. Ja, het was op de duur "voe te blêtn"! ... Zeker in vergelijking met wat in andere steden reed. Oostende, volop in renovatie, onwaardig geworden. Postkaarten met dit thema zijn zeldzaam en foto's werden in de toeristische brochures gemeden.

Een dagbladartikel uit 2004, in de reeks "Zomer aan de Kust", schetst de sfeer aan boord: "Rammelend over kasseien met treintje: toeristen ontdekken stad en inwoners onbekende hoekjes" (15). Enkele excerpten: "De twee euro voor volwassenen en half zoveel voor kinderen zijn een ritje dubbel en dik waard. In ruim een half uur. Geen vast vertrekkur (...) Machinist Marnik De Blauwe loodst de tot trein ombouwde tractor feilloos door het verkeer. De vele werken in de badstad nopen tot een alternatieve route. Geen Casino en ook geen Monacoplein (.) De trip zit vol verrassingen (.) Een aangename en allesbehalve vermoeiende verkenning door Oostende. [Ook voor 'tal van inboorlingen'. Opvallend is] de enorme massa etende mensen op de Visserskaai. Oostende eet" (einde citaten) Jaren kwamen, jaren gingen. Ruim vijftig stuks .....

Het Stadsbestuur grijpt in en "wil (,) dat de exploitant investeringen doet om de ritten aantrekkelijker te maken". Met *audiobegeleiding* voor de toeristen; ook het *uitzicht* moet iets esthetischer. Als dat gerealiseerd wordt, krijgt hij een contractverlenging", aldus Schepen Hilde Veulemans. Met een voor ons opstel belangrijk gegeven: het treintje vervoert jaarlijks 25.000 bezoekers (16). Ik had deze aanmaning gelezen, herlezen en gespaard ... voor een eventuele bijdrage. Een toeval: op het einde van het seizoen 2006 ontwaarden Chantal en ik in de verte een gloednieuw, modern treintje, als het ware rustig opstomend, via de Visserskaai richting Zeeliedenmonument. Waarachtig, dààr is het! Een heuse locomotief – wel namaak, geen nep – met twee wagons. In de stijl zoals het zich nu overal presenteert. Hier groene en gele kleuren, met rode daken. Smaakvol, tof. Eén hic: het seizoen liep op zijn einde. Maar: who cares now ... Dit jaar 2007 heeft het volop dienst gedaan. Ik merkte, dat veelal enkel de eerste wagon gebruikt werd. Prijzen: + 13 jaar: 4 euro; 4-12 jaar: 2 euro; tot 3 jaar gratis. En slaagde erin de naam van de bouwfirma te weten te komen: Tschu-Tschu-Bahnen, Neumarkt (Duitsland, tussen Neurenberg en Regensburg). Marnik De Blauwe koos het Type 40 (zie bijlage). De wagons zijn gedeeltelijk door middel van glas gesloten en met deuren; uitgerust met een audio- installatie zoals dat heden gebruikelijk en onmisbaar is voor wat uitleg onderweg. Het is me niet bekend of de aandrijving met benzine of elektrisch gebeurt. In elk geval, eigenaar Marnik De Blauwe (Bredene-Sas) is een tevreden man – en wij ook – wanneer hij op de Dijk een uitnodigende bel luidt voor passanten. De afbetalingen zijn wel voor hem. We wensen hem veel volgeboekte rondritten toe!

N O T E N :

- Meer dan hijzelf denkt, heeft dhr. Vermeersch geholpen om een embryo vaste vorm en groeikansen te doen krijgen. Dank je wel, Gilbert, mede met jouw interesse in treinen en trams!
- Aanleiding voor dit gedocumenteerd opstel was en is het merkwaardig artikel van dhr. Raf Stuyck over "*Pleziertochtjes op zee*", verschenen in De Plate; jg. 35, nr. 11, november 2006, p. 281-291 : ill. Een deelonderwerp over genoegens aan onze kust dat me altijd geïntereeserd heeft.

- (1) Oude trein mag weer toeristische ritten maken, in: Het Nieuwsblad; 9 augustus 2007, p. 10. De vzw *Toerisme en Spoorpatrimonium* (TSP) geeft een fraai tijdschrift uit, afzonderlijk in het Frans en in het Nederlands. En beiden blijkbaar leefbaar?!
- (2) Een zeetocht duurt 45 minuten. E-mail: info@zeetochten.be; online: www.zeetochten.be.
- (3) E-mail: info@seastar.be; online: www.seastar.be.
- (4) Online: www.sunships.be. Zie ook: Asverstrooiing op zee is waardig afscheid: rederij Franlis laureaat "International Funeral Awards", in: De Zeewacht; 2 november 2007.
- (5) E-mail: mso-anolf@scarlet.be; online: www.denele.be.
- (6) Uitbater: ons medelid dhr. Jean Elleboudt (tel. Blue Link: 059/5020676).
- (7) Yvan Naesen: Het wordt drukker: Tatianna vervoert al twintig jaar mensen met de koets, in: Het Volk, ed. Oostende-Westhoek; 29 juni 2004, p. 15.
- (8) Nieuwsblad van de Kust; 22 juli 1954, p. 5 (e).
- (9) Ibidem; 1 juli 1954, p. 1-2: "een nieuwe troef in handen"
- (10) Ibidem; 19 augustus 1954, p. 2 (b).
- (11) Ibidem; 26 augustus 1954, p. 2 (a). Pros Vdb was eveneens liberaal maar een aartsvijand geworden van de autoritaire Burgemeester Adolf Van Glabbeke die velen door zijn eigengereidheid en meer van zich doen afkeren had. Voornoemde krant dient derhalve omzichtig geraadpleegd en geïnterpreteerd te worden!.
- (12) Ibidem; 9 september 1954, p. 2 (a).
- (13) Ibidem; 16 september 1954, p. 2 (b).
- (14) Ibidem; 14 juli 1955, p. 5 (a).
- (15) Het Volk; 23 juli 2004, p. 14.
- (16) De Streekkrant, ed. Middenkust; nr. W23, 8-14 juni 2006, p. 1 (e).
- (17) Prospectus firma Tschutschu Road Trains (200?), p. 4. Zie ook online. www.tschutschu.de.

MUSEUM DE PLATE

Nog tot en met zondag 6 januari 2008 loopt de tentoonstelling

PRENTKAARTEN VAN LE BON

Het is een verlengstuk van de voordracht met dezelfde naam die dhr. Norbert Hostyn, conservator, voor onze kring gaf in september.

Volgend jaar zal de voordracht hernomen worden als namiddagvoordracht.

De tentoonstelling, samengesteld door dhr. Norbert Hostyn, laat je kennis maken met een ruime keuze uit de prentkaartenproductie van Le Bon. De prentkaarten vormen een kroniek van het Oostendse leven van 1900 tot 1914.

Ook gaat terzelfder tijd een kleine tentoonstelling van **KERSTVERSIERINGEN** door in de balieruimte met materiaal uit onze Plate-collectie en uit de verzameling van dhr. Eric De Kievith.

Tijdens de Kerstvakantie (22 december 2007-06 januari 2008) is het museum iedere dag open behalve op 25 december en op 01 januari.